

Granskningshandling

QR-kod till
samtliga
planhandlingar

Detaljplan för

Del av Eskilshem 4:1, (Idunplan)

Norr
Eskilstuna kommun

Planbeskrivning

Planprocessen – Samordnat förfarande

I detaljplanen ges en samlad bild av markanvändningen och hur miljön är tänkt att förändras eller bevaras. Under **plangranskning** ges berörda möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Om synpunkter lämnas, ska dessa redovisas i ett granskningsutlåtande och berörda **underrättas**. Efter antagandet har "ej tillgodosedda sakägare" möjlighet att överklaga detaljplanen innan den kan vinna **laga kraft**.

Innehållsförteckning	Detaljplanens syfte.....	3
	Planeringsunderlag.....	4
	Planeringsförutsättningar och förändringar	5
	Konsekvenser	12
	Motiv till detaljplanens regleringar.....	12
	Genomförandefrågor.....	13

Vad är en detaljplan?

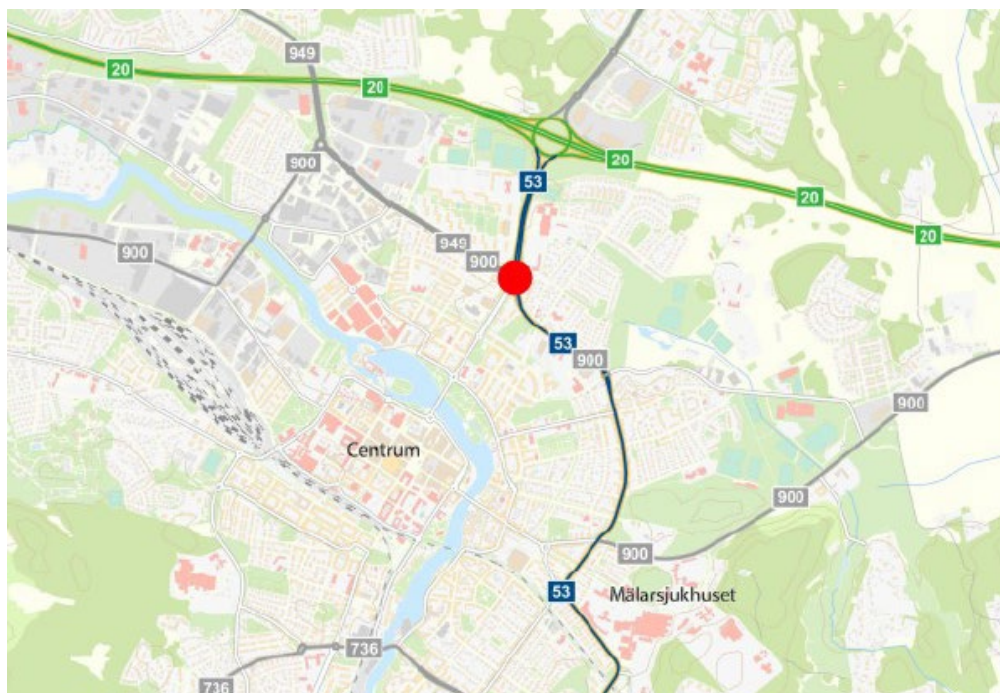
En detaljplan styr hur marken får användas för ett område inom kommunen exempelvis för bostäder, kontor, handel och industri. Detaljplanen får även reglera placering, utformning och utförande. En detaljplan består av en plankarta som är juridiskt bindande och en planbeskrivning som beskriver plankartan. Planbeskrivningen, som inte är juridisk bindande, ska underlätta förståelsen för plankartans innebörd.

Planprocessen

Detaljplaneprocessen regleras i plan- och bygglagen (PBL, 2010:900) och syftar till att pröva om ett givet förslag till markanvändning är lämpligt. I processen ska allmänna och enskilda intressen vägas mot varandra. Denna detaljplan tas fram enligt samordnat förfarande med Trafikverket. Under samrådsskedet, som genomförs av Trafikverket, och granskning ges möjlighet för sakägare, myndigheter och andra berörda att inkomma med synpunkter. Ett eventuellt överklagande sker efter att planen har antagits. Detaljplaneprocessen är en demokratisk process där bland annat beslut om planuppdrag och antagande av detaljplanen fattas av kommunens politiker.

Detaljplanens syfte

Syfte	Detaljplanen ska möjliggöra anläggandet av ett separat högersvängfält i befintlig cirkulationsplats.
Planförfarande	Parallellt med kommunens detaljplan driver Trafikverket vägplan för samma område. Denna detaljplan upprättas enligt samordnat förfarande tillsammans med Trafikverkets vägplan. Det innebär att samrådsförfarandet genomfördes av Trafikverket, varför kommunen hoppar över samrådsskedet.
Vägplan	<p>Ombyggnationen av Idunplan är en del av projektet <i>Genomfart Eskilstuna</i> som Trafikverket driver tillsammans med Eskilstuna kommun. Projektet syftar till att öka framkomligheten och trafiksäkerheten på den del av riksväg 53 som löper genom Eskilstuna, från Stenkvistavägen till Trafikplats Årby. Delåtgärd i detta projekt är att se över cirkulationsplatsen Idunplan. I nuvarande cirkulationsplatsen råder kapacitetsbrist vilket orsakar långa väntetider och köbildningar. För att öka kapaciteten föreslås cirkulationsplatsen utökas med ett separat högersvängfält från Carlavägen ut mot Mälarvägen.</p> <p>För att möjliggöra föreslagen åtgärd ska en vägplan upprättas. Föreslagen åtgärd i vägplanen strider dock mot gällande detaljplaner, varför de behöver ändras.</p>
Detaljplanens-handlingar	Plankarta med bestämmelser, 2024-06-12 Planbeskrivning inklusive genomförandebeskrivning, 2024-06-12 Fastighetsförteckning, 2023-11-30

Planområdets läge i staden markerat i rött

Markägo- förhållande

Eskilshem 4:1 ägs av Eskilstuna kommun. Trafikverket är dock väghållare för riksväg 53. Nyckelblomstret 1 ägs av Eskilstuna kommunfastigheter AB.

Planeringsunderlag

Översiktsplan

Enligt gällande Översiktsplan, antagen 2021-10-19 ska trafikplaneringen och infrastrukturplaneringen utgå från den så kallade Fyrstegsprincipen. Fyrstegsprincipen är vägledande i såväl Trafikverkets som kommunens arbete för att säkerställa god resurshushållning.

- Steg 1** tänk om - åtgärder som kan påverka transportbehovet och val av transportsätt.
- Steg 2** tänk nytt - åtgärder som ger effektivare utnyttjande av befintlig infrastruktur och fordon.
- Steg 3** bygg om - begränsade ombyggnadsåtgärder.
- Steg 4** bygg nytt - nyinvesteringar och större ombyggnadsåtgärder

Åtgärder kopplat till infrastruktur ska bidra till en hållbar samhällsutveckling. Beslut kring investeringar baseras på en förutsättningslös prövning i fyra steg där samtliga trafikslag beaktas. Genom denna utgångspunkt säkerställs att de mest kostnadseffektiva investeringarna genomförs.

Gällande detaljplaner

Planområdet omfattas av följande gällande detaljplaner.

0-196	kv. Nämndemannen m.fl, laga kraft 1958-04-18
1-274	Årbyskolan m.fl., laga kraft 1964-05-22
2-479	kv. Nämndemannen m.fl., laga kraft 1986-04-10
1301-1	Idunplan mm, laga kraft 2004-04-22

De delar av gällande detaljplaner som faller inom aktuellt planområde upphävs i samband med att planförslaget får laga kraft.

Undersökning om betydande miljöpåverkan 6 kap 6 § PBL

En undersökning om betydande miljöpåverkan görs inte för denna detaljplan, då Trafikverket låtit göra alla undersökningar som bedöms som relevanta gällande miljöpåverkan av detaljplanen, såsom buller-, geoteknik-, markmiljö- och en riskutredning. Trafikverket bedömde i sitt samrådsunderlag till vägplanen att åtgärden inte skulle medföra betydande miljöpåverkan. 2023-07-18 beslutade Länsstyrelsen i Södermanlands län att vägplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Trafikplan

Trafikplan för Eskilstuna kommun (antagen 2012) har syftet att lägga grunden för ett transportsystem som kännetecknas av god tillgänglighet, trafiksäkerhet och trygghet för alla trafikanter. Planen har inriktningen att bilberoendet ska minska och att andelen gående, cyklister och kollektivtrafik-resenärer ska öka för att bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle. Enligt trafikplanen ska trafikslagets behov normalt prioriteras i följande ordning; 1. Gångtrafik, 2. Cykeltrafik, 3. Kollektivtrafik, 4. Biltrafik. I stråk med många anspråk och behov bör utformningen prioritera integrering och ökat samspel mellan trafikanterna. En ny Trafik- och mobilitetsplan är under framtagande och beräknas antas under 2024. Trafik- och mobilitetsplanen kommer ha samma inriktning som gällande Trafikplan.

Utredningar

Som underlag till vägplanen har följande utredningar tagits fram som är relevanta planeringsunderlag;

- PM geoteknik
- PM Trädinventering och trädlevande arter
- PM Risk
- PM Buller
- PM Markmiljöundersökning
- PM Trafikanalys
- Markteknisk undersökningsrapport/geoteknik, markmiljö och vägteknik
- Gestaltningprogram

Planeringsförutsättningar och förändringar

Fysisk miljö

Pågående markanvändning

Området består idag av en cirkulationsplats, Idunplan. Några av stadens största trafikstråk möts här. Carlavägen utgör del av riksväg 53 som går mellan Eskilstuna och Oxelösund. Riksvägen passerar genom östra delarna av Eskilstuna där den fungerar som en genomfart, och slutar vid Trafikplats Årby där den ansluter till Europaväg 20. Torshällavägen är den huvudsakliga förbindelsen mellan Eskilstuna och Torshälla. Västergatan utgör infart till centrala Eskilstuna norrifrån.

Cirkulationsplatsen är omgiven av gestaltade parker med trädplanteringar i olika former. Söder om området finns centrala delarna av Eskilstuna. Öster, norr och väster om planområdet finns bostadsområden från olika epoker av stadens utbyggnad.

Gator och trafik

Riksintresse

Riksväg 53 utgör väg av riksintresse. Väg 53 utgör förbindelse mellan regionala centra, vilket innebär att vägen är av särskild regional betydelse. Väg 53 ingår i det regionala vägnätet och förbinder Nyköping med Eskilstuna.

Väg 53 har stor betydelse för näringslivets transporter och ingår i det utpekade kollektivtrafikenätet (hela sträckan Nyköping - Eskilstuna). Samma sträcka ingår i det utpekade arbetspendlingsnätet.

Gatunät och trafik

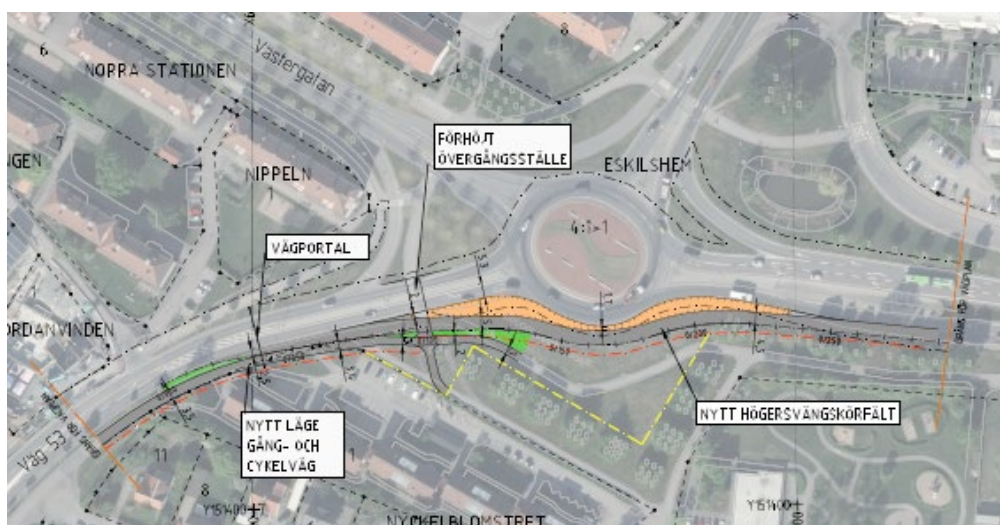
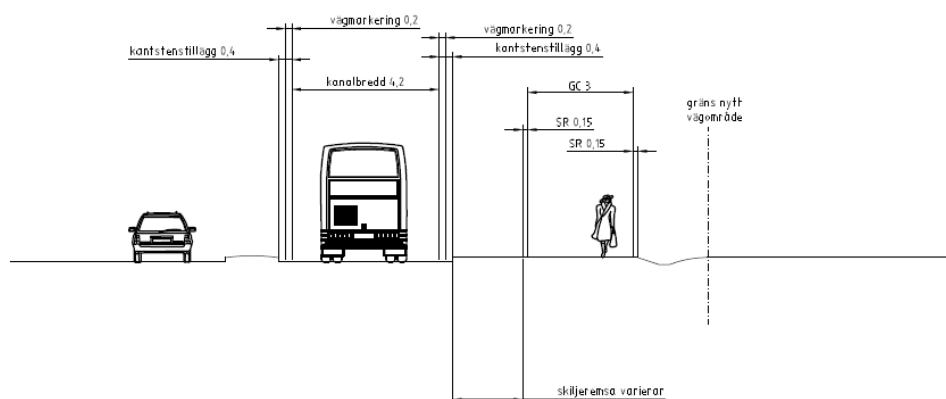

Illustration som visar föreslagen åtgärd. Norr är till höger i bild.

Ett separat högersvängfält från Carlavägen till Mälärvägen föreslås anläggas öster om cirkulationsplatsen. Högersvängskörfältet utformas med en kanalbredd på 4,2 meter. Längs högersvängskörfältet anläggs kantsten på höger och vänster sida. Kantstenstillägg på 0,4 meter anläggs mellan kanalbredd och kantsten. Mellan högersvängskörfältet och befintlig cirkulationsplats följer en längsgående mittrefug med bredd på ≥ 1 meter. Ny gång- och cykelväg är 3 meter bred och skiljeremans bredd varierar längs sträckan.

Urklipp ur typsektion för högersvängfält och gång- och cykelväg

Gång- och cykelvägar

Befintlig gång- och cykelbana på norra sidan om Carlavägen kommer behöva flyttas till nytt läge.

Kollektivtrafik

Cirkulationsplatsen trafikeras av flertal busslinjer, bland annat linje 1 och 2, som är de högst trafikerade linjerna i kommunen. Inga linjer kommer att trafikera föreslaget högersvängfält. Viss vinning för kollektivtrafikens framkomlighet bedöms dock medföras av ett separat högersvängfält, då högersvängande trafik från Carlavägen till Mälärvägen inte kommer att behöva samsas om samma ytor.

Inga förändringar av linjenätets sträckning planeras i samband med detaljplanens genomförande.

Barnperspektivet

Åtgärden kommer lokalt att innebära viss försämrad tillgänglighet eftersom det blir fler körfält att korsa för oskyddade trafikanter. Genom anläggandet av en upphöjd refug och passage stärks trafiksäkerheten vilket gör det enklare för barn att ta sig över körfälten.

Natur

Riksintresse

Inga naturområden av riksintresse berörs av detaljplanen.

Lek och rekreation

Platsens karaktär som trafikplats innebär att lekplatser inte anses lämpligt inom planområdet. Vissa rekreativstråk finns redan idag, i form av de gång- och cykelstråk som omgärdar cirkulationsplatsen och som gestaltats med planterade träd och gräsytor. Dessa föreslås finnas kvar.

- Naturmiljö** Inga skyddsvärda träd har kunnat identifierats inom planområdet.
- Föreslagen vägåtgärd innebär att ett antal träd i anslutning till cirkulationsplatsen kommer att behöva tas bort. Dessa föreslås grävas upp med omsorg och omplanteras på andra ställen i närområdet. Metoden för att flytta träd kräver ofta god planering och specialmaskiner, samt att omplantering sker under lämplig tid under året.
- Mark och vegetation** Planområdet innefattar förutom cirkulationsplatsen av gräsmattor, gång- och cykelvägar, mindre trädpartier och en anlagd dagvattendamm.
- Biotopskydd** Utmed vägen mellan cirkulationsplatserna Idunplan och Årby finns en trädallé bestående av poppel som avskärmar trafikleden från Idunskolan. Dessa bedöms inte påverkas av föreslagen åtgärd.

Kulturmiljö

- Riksintresse** Planområdet ligger inte inom riksintresseområde för kulturmiljö.
- Historik** När Europaväg 3, numera Europaväg 20, byggdes i mitten av 1960-talet förlängdes också Västergatan norrut som Eskilstunas huvudinfart. Trafiken beräknades öka avsevärt in från Europavägen mot centrum. Västergatans södra del byggdes om och vissa anslutande gator stängdes av. Idunplan skapades som en fyrvägs korsning med signalreglering.
- Hösten 2003 påbörjades en ny detaljplan med syftet att bygga om korsningen till en cirkulationsplats. Det var en del av ett projekt som syftade till att förbättra och försköna infarten från E20 till centrum beträffande trafiksäkerhet, stadsbild och framkomlighet.

**Kulturmiljö-
värden**

Direkt öster om planområdet finns stadsdelen Eskilshem som i gällande översiktsplan är utpekad som särskilt värdefull kulturmiljö. Eskilstunas småhusbebyggelse visar på Eskilstunas utveckling som industristad med en ökad befolkning samt de nya möjligheterna att ordna sig en bostad utanför staden bort från trångboddhet och dåliga förhållanden. De större villaområdena i stadens periferi visar på 1950-talets ökade bilism. Småhusområdena från olika epoker visar på stadsplaneringens och de arkitektoniska idealens svängningar över tid från en mer lantlig och organisk planering till organiserat och välordnat.

Även Årbyområdet direkt nordväst om planområdet är utpekad som särskilt värdefull kulturmiljö. Årby utgör en av de mest utpräglade modernistiska miljöerna från början av 1960-talet i Eskilstuna. Detta kan särskilt utläsas genom grönstrukturen som tydligt präglar hela stadsdelen, dess skala och väl genomarbetade helhetsgestaltning, den utpräglade trafiksepareringen, det goda och från uppförandet inplanerade serviceutbudet samt placeringen i staden.

Detaljplanen bedöms inte medföra negativ påverkan för kulturmiljön eller landskapsbilden.

Fornlämningar

Inom planområdet finns inga kända fornlämningar. I närområdet finns ett antal registrerade lämningar, där Kapellbacken är den närmaste.

Geotekniska förhållanden**Geoteknik och
grundläggning**

Geoteknisk utredning har genomförts som underlag till vägplanen. Inga risker har identifierats vad gäller sättningar eller deformationer. Inga stabilitetshöjande åtgärder bedöms vara nödvändiga.

Miljö**Dagvatten**

Ledningar för avledning av dagvatten dimensioneras enligt TRVINFRA-00231 version 2.0, dvs för 10-års regn. Planerad byggnation kommer inte att påverka skyfallshanteringen inom området nämnvärt eftersom de ytor som berörs redan idag hanteras inom området. Konsekvenserna blir försumbara. Projektet har en väldigt liten inverkan på yt- och grundvatten då det inte medför vare sig djupare schakter i någon större omfattning eller några betydande tillkommande ytor att avvattna.

Miljö kvalitetsnormer**Luft**

Föreslagen åtgärd bedöms medföra måttligt positiva effekter för luftkvaliteten då färre inbromsningar med efterföljande accelerationer behöver göras samt att tiden för tomgångskörning minskas.

Vatten Det finns inget yt-eller grundvatten som omfattas av miljökvalitetsnormer och som påverkas av planen.

Omgivningsbuller Planförslaget innebär en så liten förändring så att det inte påverkar miljökvalitetsnormen för omgivningsbuller.

Hälsa och säkerhet

Buller Då det nya högersvängfältet hamnar närmare bostäder öster om väg 53 och skolgården på Idunskolan får dessa något högre beräknade ljudnivåer i planförslaget jämfört med nollalternativet. Ekvivalent ljudnivå beräknas öka upp till 2 dBA och maximal ljudnivå beräknas öka upp till 3 dBA. Vid bostäder blir beräknad ekvivalent ljudnivå som högst 65 dBA och beräknad maximal ljudnivå som högst 75 dBA. På skolgården ökar också ljudnivån något, upp till cirka 1 dBA. Som högst är beräknad ekvivalent ljudnivå 62 dBA på skolgården närmast väg 53 i planförslaget.

Konsekvenser av planförslaget är att de bostäder som ligger närmast den södra delen av högersvängfältet får något högre ljudnivåer utomhus vid fasad, upp till 2 dBA högre ekvivalent ljudnivå, i övrigt är skillnaden i ljudnivå marginell mellan nollalternativet och planförslaget. För de bostäder som ligger närmast högersvängfältet i söder erbjuds fasadåtgärder och uteplatsåtgärder så att riktvärden för trafikbuller inomhus klaras.

Risk för olyckor Oskyddade trafikanter riskerar att påverkas negativt då de behöver korsa två körfält. Föreslagen upphöjning vid korsningspunkt sänker fordonstrafikens hastighet vilket minskar risken.

**Mark-
föroreningar**

Alla påträffade föroreningar är förknippade med vägtrafik och bedöms vara resultatet av diffus spridning från vägbanan. Utifrån genomförda undersökningar och markanvändning bedöms inte föroreningssituationen kräva några efterbehandlingsinsatser. All jord som innehåller halter under riktvärdet för MKM bedöms ur miljöteknisk synpunkt vara lämpliga att återanvända inom projektet.

Eftersom de undersökta massorna överskrider nivåer för MRR för bly, kadmium, krom och nickel, både i fyllnadsmassor och naturlig jord, ska vid återanvändning av massorna (utanför projektområdet) en anmälan om återanvändning för anläggningsändamål inlämnas till kommunens miljökontor. Anmälan ska ha inkommit till miljökontoret senast sex veckor innan entreprenaden ska starta. Förfarandet ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets handbok 2010:1.

Om borttransport av massor är aktuellt ur anläggnings syfte ska dessa hanteras utifrån föroreningsgrad. Massor med halt över KM bör inte blandas med övriga jordmassor. Även massor med avvikande färg eller lukt ska hanteras separat. Fyllnadsmassor och naturliga massor bör inte blandas.

Massor som borttransporteras ska lämnas till en mottagare som är godkänd för att ta emot massorna

Konsekvenser

Planförslagets konsekvenser bedöms sammantaget som positiva. Vissa mindre negativa konsekvenser väntas uppstå i och med föreslagen åtgärd. Dessa bedöms som godtagbara utifrån detaljplanens och projektets syfte.

Motiv till detaljplanens regleringar**ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN**

Användning av
allmän plats
PBL 4 kap 5 §

Bestäm- melse	Förklaring, motiv
PARK	Bestämmelsen anges för att säkerställa parkmark
VÄG₁	Bestämmelsen anges för att säkerställa vägområde för föreslagen åtgärd.

EGENSKAPSBESTÄMMESER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av
allmän plats
PBL 4 kap 5 §

Bestäm- melse	Förklaring, motiv
gc-väg ₁	Bestämmelsen anges för att säkerställa att gång- och cykelvägar anläggs inom den mark som planläggs som PARK.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid Genomförandetiden anges som 5 år då det innefattar den beräknade byggtiden.

Genomförandefrågor**Organisatoriska frågor**

Tidplan

17 juni – 9 augusti	Granskning
20 september	SBN antar detaljplanen
Oktober 2024	Detaljplanen vinner laga kraft förutsatt att den inte överklagas.

**Genomförande-
tid** Planens genomförandetid är 5 år från det datum detaljplanen vunnit laga kraft. Under genomförandetiden har fastighetsägaren rätt att få sitt bygglov beviljat i enlighet med detaljplanen. Detaljplanen får inte ändras utan att synnerliga skäl föreligger. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla, men den kan då ändras eller upphävas utan att de rättigheter som uppkommit genom planen behöver beaktas.

**Huvudmannas-
skap** Kommunen är huvudman för allmän plats. Trafikverket är väghållare för del av detaljplaneområdet vilket innebär att staten ansvarar för drift och underhåll av denna del.

**Ansvars-
fördelning** Trafikverket ansvarar för planering och genomförande av väganläggningen.

Mark- och utrymmesförvärv

Del av Nyckelblomstret 1 planläggs som allmän plats [VÄG₁]. Kommunen har rätt att lösa in mark för allmän plats som kommunen är huvudman för.

Fastighetsrättsliga frågor

**Berörda
fastigheter** Eskilshem 4:1
Nyckelblomstret 1

Förändrad fastighetsindelning	För att möjliggöra högersvängfältet måste del av fastigheten Nyckelblomstret 1 tas i anspråk för väganläggningen. Denna del avses regleras in i Eskilshem 4:1. Kommunen ansvarar för att ansöka om fastighetsbildning.
Rättigheter	Vägrätt I samband med att vägplanen fastställs får väghållaren rätt att ta mark eller annat utrymme i anspråk med vägrätt. Vägplanen ger även rätt att tillfälligt använda mark som behövs för bygget av anläggningen. Om vägplanen fastställs och vinner laga kraft är ägare eller innehavare av särskild rätt skyldig att mot ersättning upplåta marken eller utrymmet till den som avser bygga vägen.

Ekonomiska frågor

Kostnader	Projektet samfinansieras av Trafikverket och Eskilstuna kommun. Ombyggnad av gång och cykelvägar, både de som har Trafikverket som väghållare och kommunen som väghållare ses som en projektkostnad och kostnadsansvaret delas lika mellan kommunen och Trafikverket. Trädflytt och nyplantering av träd är även detta en projektkostnad med samma kostnadsansvar. Fastighetsreglering av fastigheten Nyckelblomstret 1 till Eskilshem 4:1. Markköp och kostnad för lantmäteriförrättning anses utgöra en projektkostnad med delat kostnadsansvar mellan Trafikverket och kommunen.
------------------	--

Tekniska frågor

Utbyggnad och drift av allmän plats	Trafikverket ansvarar för anläggande av gator, gång- och cykelvägar som flyttas på grund av högersvängfältet. Trafikverket ansvar för drift och underhåll av de gator samt gång- och cykelvägar som de är huvudman för. Kommunen ansvarar för drift och underhåll av allmän platsmark, torgytor, gång- och cykelbanor, parkeringsfickor och grönytor. Detta avser de gator och gång och cykelbanor som kommunen är huvudman för.
Utbyggnad och drift av el	Eskilstuna Energi och Miljö Elnät AB (EEM) är huvudman för kraftledningsnätet inom detaljplanen. EEM ansvarar för anläggande samt drift och underhåll av elledningar och tekniska anordningar fram till anslutningspunkt. Kostnaden för anslutning till EEM:s elnät debiteras enligt gällande taxa.

Utbyggnad och drift av vatten och avlopp

EEM ansvarar för vatten och avloppsledningar inom detaljplanen, för anläggande, drift och underhåll av ledningar fram till anslutningspunkt. Kostnaden för anslutning till EEM nät debiteras enligt gällande taxa

Utbyggnad och drift av fjärrvärme

Eskilstuna Energi och Miljö AB (EEM) ansvarar för anläggande samt drift och underhåll av fjärrvärmeledningar fram till anslutningspunkt. Kostnaden för anslutning till EEM:s nät debiteras enligt gällande taxa.

ARBETSGRUPP

Medverkande tjänstemän har varit:

Inga Krekola
Linus Andersson
Markus Engman

SBF/Planenheten
SBF/Enheten för strategisk
planering
KLK/Mark- och
exploateringskontoret

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Planenheten

Malin Björklund
Planchef

Martin Malmgren
Planarkitekt